

та медіа: довід. / З. Вайшенберг та ін. / пер. з нім. П. Демешко; за заг. ред. В.Ф. Іванова –К.: ЦВП, АУП, 2011. 10. Іваницький В. Основы бизнес-моделирования СМИ: учеб. пособие / В. Л. Іваницький. – М.: Аспект Пресс, 2010. 11. Ільченко С.Н. Отечественное телевидение постсоветского периода: история, проблемы, перспективы: учеб. пособие / С. Н. Ільченко. – СПб.: Знание, 2008. – 182 с. 12. Кін Д. Мас-медіа і демократія / Д. Кін; пер. з англ. О. Гриценко. – К.: К.І.С., 1999. – 134 с. 13. Костишева С. О. Становлення і розвиток друкованих ЗМІ новітньої України (др. пол. 80-х – 90-х рр. ХХ ст.) : дис. д-ра іст. наук: 07.00.01 / С. О. Костишева. – Д., 2007. – 477 с. 14. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент / Ф. Котлер; пер. с англ.; под ред. О. Третьяк. – СПб: Питер, 1999. – 896 с. 15. Макконнелл К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю. – ХаГар, 1998. – 785 с. 16. Мартинюк Ф. Приватизація підприємств видавничо-поліграфічного комплексу станом на 1998 р. / Ф. Мартинюк // Друкарство. – 1998 – №3–4. 17. Машенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу / І. Г. Машенко. – К.: ДП «ДСВ Україна», 2005. – 384 с. 18. Овсепян Р. П. История новейшей отечественной журналистики: учеб. пособие / Р.П. Овсепян. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2005. – 352 с. 19. Основы економічної теорії: підруч. / за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х.: Право, 2010. – 448 с. 20. Потребин А. В. Экономика и менеджмент СМИ: учеб.-метод. пособие / А.В.Потребин. – Минск: БГУ. – 2004. – 196 с.

ПРЕДПОСЫЛКИ ЗАРОЖДЕНИЯ МЕДИАРЫНКА УКРАИНЫ

Приводятся результаты исследования предпосылок зарождения социально-коммуникативных отношений рыночного типа в информационном пространстве Украины.

BACKGROUND OF ORIGIN UKRAINE MEDIA MARKET

The results of the study premises of origin socio-communicative relations of the market type in the information space of Ukraine.

Стаття надійшла 18.04.2013

УДК 347.78 : 681.854 (430.3)

О. В. Синюкий

Запорізький національний університет

ІНСТИТУТ МУЗИЧНОГО ЗВУКОЗАПИСУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ: ІНФОРМАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ СХІДНОНІМЕЦЬКОГО ДОСВІДУ

Автором викладено аналіз становлення і розвитку рекордингової системи Німецької Демократичної Республіки. Описано істотні особливості організації рекорд-лейбла «Amiga». Особливе місце в авторському підході відведено систематизації інформації з історії грамзапису східнонімецької рок-музики за часів соціалізму. Переконливо доведено, що соціальній взаємодії у сфері музичного звукозапису притаманна особлива інформаційно-комунікативна природа.

Amiga, НДР, Східна Німеччина, рекорд-лейбл, рок-музика

Фонографічні ресурси – один з документальних носіїв інформації. Історія фонографічної комунікації є невід’ємною частиною нематеріальної культурної спадщини кожної країни. Важливою складовою інформаційної субкультури слід вважати звукову культуру або аудіокультуру, що включає історію звукозапису як один з напрямків у дослідженні загального процесу звукового відображення дійсності та організації комунікативного обміну музичиною аудіоінформацією. Вивчення філофонічних комунікацій невіддільне від дослідження матеріальних носіїв музичної інформації взагалі. Сучасна наука визнає фонографічний продукт як основний елемент складного системного об’єкта грамзапису, де звукозапис і фонограма є основними елементами звукозаписувального процесу або системи рекордингу. За цих умов постає питання про дослідження причин та умов становлення і розвитку рекордингових фірм у системі інститутів соціальної комунікації Східної Європи в другій половині ХХ століття. Оскільки інститут грамзапису рок-музики являє собою особливе комунікативне явище, яке має суттєвий соціальний вплив на розвиток суспільства, саме в нових інформаційних умовах актуальним є розроблення нової концепції рекордингу, що потребує ґрунтовного вивчення минулого досвіду в цій сфері.

У публікаціях небагатьох сучасних авторів простежується інтерес до вивчення грамзапису в країнах Східної Європи. Існують досить фундаментальні дослідження західних лейблів, виконані рядом зарубіжних авторів, серед яких – Дж. Бартон, Ф. Броутон, Б. Брюстер, П. Віке, Д. Гесмондхалг, А. Дістер, К. Краб, Л. Кремpton, Дж. Куртіс, К. Негус, Д. Пассман, Д. Різ, П. Форнатеїл, М. Хеннессі, Дж. Хопкінс, Н. Хорнбі, Дж. Шепперд, Д. Шугерман та ін. Зробити, де окреслюється історія грамзапису популярної музики в Східній Німеччині, варто назвати дослідження, присвячені в основному національним особливостям музичного рекордингу. Насамперед це праці таких німецьких дослідників, як Rainer Bratfisch, Mathias Brüll, Bernd Meyer-Rähnitz, Birgit Rauhut, Michael Rauhut та ін. Усі вивчені матеріали послужили теоретичною і методологічною основою для написання статті, предметом якої є комунікативні умови щодо становлення й розвитку рекордингової системи Німецької Демократичної Республіки. Мета дослідження полягає у вивченні комунікативної ролі лейбла «Amiga» як складової частини загальної фонографічної структури Східної Німеччини.

«Deutsche Schallplatten Berlin» була єдиною офіційною звукозаписуючою компанією в Німецькій Демократичній Республіці, яка проіснувала аж до 1990 року. Широко відома торгова марка «Amiga» вважалася звукозаписним лейблом поп-музики, що входила до структури головної східнонімецької компанії звукозапису. Найменування «Amiga», мабуть, походить від іспанського «друг» і може бути пов’язано з 500 іспанськими бійцями, які мали отримати першу продукцію цих грамплатівок.

Першою компанією в післявоєнний час на території Східної Німеччини стала приватна «Lied Der Zeit GmbH», заснована 12 серпня 1946 року ні-

мецьким актором і співаком-комуністом Ернстом Бушем з дозволу радянської військової адміністрації. Тоді ж були утворені дочірні торгові марки компанії: «Amiga» – для легкої поп-музики і «Eterna» – для класичної і народної музики. У деяких інших джерелах зазначено, що звукозаписний лейбл «Amiga» як структурний підрозділ компанії «VEB Deutsche Schallplatten Berlin» створений роком пізніше, у травні 1947 року [11]. Називається і більш точна дата започаткування лейбла «Amiga» як сублейбла «VEB Deutsche Schallplatten Berlin» – 3 лютого 1947 року [4]. На початку 1950-х років в Ернст Буш мав серйозні конфлікти з владою через каталог фонограм, куди потрапляли твори, які «випадали» з ідеологічно-культурної концепції НДР, а саме джаз й американські народні пісні. У результаті засновник фірми виявився в чорному списку переслідуваних артистів, а сам лейбл – у руках держави. 1 квітня 1953 року лейбл було перейменовано в «VEB Lied Der Zeit», а в 1954 році продано в східнонімецький державний звукозапис «VEB Berlin», що знаходився під контролем Міністерства культури НДР і, нарешті, 18 березня 1955 року став називатися «VEB Deutsche Schallplatten Berlin» [9].

«Amiga» як лейбл заснований у Східній Німеччині в 1954 році у підпорядкуванні Міністерства культури. Продукція під торговою маркою «Amiga» мала охоплювати весь спектр популярної музики, у тому числі біт, рок- і поп-музику, джаз, народну музику і популярну інструментальну музику. Її репертуар формували в основному музиканти з НДР. Квота за музичними жанрами і вибір артистів здійснювався державними чиновниками від Міністерства культури, що керувалися принципами культурної політики НДР. Поп- і рок-музика становили по 25% кожна із загального обсягу виробництва фонографічної продукції, блюз/джаз і народна музика – по 15%, а решта припадала на класичну музику та дитячі пісні. Слід погодитися з дослідниками цього питання в тому, що за великим рахунком в 1950–60-ті роки ніякої рок-музики в НДР не було. Існували розрізнені молодіжні колективи, які наслідували англійські біт-групи й американських виконавців рок-н-ролу і ритм-енд-блюзу, не піднімаючись вище рівня шкільних концертів [1]. Приблизно з середини 1960-х років, окрім пластинок артистів з НДР, «Amiga» стала випускати західну музику, що й досі має величезний попит у Східній Німеччині. Як правило, перевидана аудіопродукція зарубіжних поп- і рок-виконавців, випущена під її маркою, мала досить невисоку ціну і дуже швидко продавалася на музичному ринку соціалістичних країн.

Потрібно зазначити, що більшість дисків зарубіжних поп- і рок-виконавців, які випускалися лейблом «Amiga» у другій половині 1960-х років, не були ліцензійними виданнями, і щоб не отримати репутацію «піратської» рекордингової компанії, східнонімецькі виробники грамплатівок самі складали «авторські» компіляції з декількох альбомів тих чи інших зарубіжних авторів. Першими виконавцями, випущеними в НДР за такою технологією, були компіляції альбомів 1960-х років THE BEATLES і Боба Ділана. Іноді їх називають першими ліцензійними східнонімецькими платівками. З юридичної точ-

ки зору це не зовсім правильно, оскільки ліцензійних угод у той час у фірми «Amiga» із західними рекординговими компаніями ще не було. Разом з тим, слід визнати, що перші сингли THE BEATLES, випущені під маркою «Amiga», всього на один-два роки відставали від виходу оригіналів на «EMI». «Amiga» відрізнялася економічним підходом до виготовлення продукції. Цікаво, що три різних сингли БІТЛЗ, видані лейблом «Amiga» в 1965 році, продавалися в однакових обкладинках. Зазначені компіляції певною мірою унікальні і сьогодні мають колекційну цінність як нестандартні диски-раритети. До фонографічних раритетів потрібно віднести також перші сингли чехословацької рок-групи ОЛІМПІК, видані лейблом «Amiga» в 1963 році – OLYMPIC – Rock // Hully-Gully, а також у 1964 році – OLYMPIC – Bingo // Pickwick-Tee. Тут потрібно надати роз'яснення з приводу тлумачення «раритет» та висловити свої міркування щодо цього. Терміном «раритет» (англ. *rare, rarities*) позначаються всі маловідомі або рідкісні аудіоматеріали. Наприклад, такими можна визнати ранні сингли до того часу, коли музикант став популярним; бі-сайди до моменту видання на новому носії, що не увійшли ні в одну компіляцію; інструментальні теми, у т.ч. і для саундтреків; номери, виключені в національні (японські, голландські, французькі і т.п.) видання; забраковані студійні версії; спеціальні варіанти пісень, підготовлені для теле- або радіошоу; демонстраційні архівні записи з архівів лейблів; експромтом записані студійні імпровізаційні джем-сесії тощо. Потрібно визнати, що фонографічні раритети за своєю юридичною природою є в основному контрафактними.

1970 рік став «роком відкритих дверей» інформаційної політики Міністерства культури НДР, метою якої було виявлення та заохочення талановитих музикантів. Таким чином, розпочалася системна кампанія з цілеспрямованої підтримки рок-музики. Однак на початку 1970-х років така відносно ліберальна стосовно капіталістичних музикантів політика грамзапису в НДР закінчилася. «VEB Deutsche Schallplatten Berlin», керуючись ідеологічними мотивами за вказівкою ССПН як провідної марксистсько-ленінської партії в НДР, вибудувала нові пріоритети. Зокрема, асортимент музичної продукції, що надходила з того боку «Залізної завіси», був мінімальний, зате розширилося поле співпраці з окремими виконавцями та музичними колективами з соціалістичних країн. Так, з якісної рок-продукції «Amiga» видала в цей час повноцінні альбоми Czeslaw Niemen (Польща) і OMEGA (Угорщина). Крім того, можна назвати сингли артистів з інших соціалістичних країн – угорських співачок Zsuzsa Koncz і Kati Kovács, групи FONOGRÁF, польських ROTE GITARREN, SKALDOWIE, Maryla Rodowicz, Piotr Janczerski & BRACHTWO KURKOWE, BREAKOUT, чехословацького Pavol Hammel & PRUDY, югославського поп-виконавця Ivica Šerfezi та деяких інших. Зауважимо, що всі пісні виконувалися німецькою мовою, а деякі мінйони навіть були записані, наприклад, виконавцями з Польщі або Угорщини спільно зі східнонімецькими музикантами або з одного боку містилася пісня зарубіжного музиканта з соціалістичної співдружності, виконана німецькою мовою, а з другого – уже свого, німецького виконавця.

На початку 1970-х років можна було спостерігати цікаве явище: впровадження музики з інших соціалістичних країн, яка ставала частиною східнонімецької поп-культури. Зокрема, особливим успіхом в НДР користувалися угорські (LGT, OMEGA, APOSTOL, BERGENDY, FONOGRAF, GENERAL, HUNGÁRIA та ін.), польські (BREAKOUT, CZERWONE GITARY, SBB, SKALDOWIE, BUDKA SUFLERA, NO TO CO, Czesław Niemen та ін.) і чехословацькі (PRÚDY, OLYMPIC, THE MATADORS, COLLEGIUM MUSIC, MODRÝ EFEKT та ін.) виконавці. Але, як ми вже акцентували увагу з даного питання, неодмінною умовою було виконання пісень виключно німецькою мовою.

Фонографія НДР була надзвичайно багата в жанрово-стилістичному відношенні; її вирізняло дбайливе ставлення до тих явищ у музиці, які знаходяться начебто на роздоріжжі між жанрами серйозними і легкими, причому в разі творчої удачі результат, як правило, був цікавий як студентам консерваторії, так і рок-музикантам [3]. Сказане повною мірою стосується більшості пластинок, виданих фірмою «Amiga». З часом під маркою «Amiga» стали випускати записи всіх східнонімецьких груп, що мають відношення до рок-музики [10]. Так, у 1971 році, коли в НДР прийшов до влади Еріх Хонеккер, група PUHDYS отримала можливість запису своєї музики на одній із філій офіційної і головної звукозаписної компанії НДР – «Deutsche Schallplatten Berlin». До речі, однією з умов контракту з «Amiga Records» було виконання пісень виключно німецькою мовою [2, с. 125]. Зауважимо, що подібної мовної політики, котра зачіпає звукозапис, не було в жодній з рекорд-компаній інших соціалістичних країн, у тому числі й на радянській фірмі «Мелодія». Причому, як зазначалося вище, на фірмі «Amiga» це стосувалося як східнонімецьких виконавців, так і сусідів з інших соціалістичних країн. Правда, якимось чином ПУДІСУ все ж таки вдалося записати один зі своїх перших синглів DIE PUHDYS – Hell Raiser // Highway Star (1973) кавер-версії хітів SWEET і DEEP PURPLE, виконуваних англійською мовою. У 1972–1976 рр. лейбл «Amiga» видав 16 збірників пісень різних артистів за власним компонуванням. У другій половині 1970-х років «Amiga» стала видавати щорічну компіляцію кращих хітів, в основному східноєвропейської поп-сцени, де перевага залишалася за німецькими музикантами. У такому збірнику кожна група або виконавець мали не більше однієї пісні. Такі платівки нерегулярно випускали з 1976 по 1989 рік.

У «Deutsche Schallplatten Berlin» діяв ще один сублейбл «Aurora», зосереджений виключно на перевиданні творчості знаменитого німецького актора, співака і відомого діяча міжнародного комуністичного руху Ernsta Buscha, який до того ж був засновником «Lied der Zeit GmbH» (1946) – «Deutsche Schallplatten Berlin». Цей сублейбл існував з 1967 по 1981 рік. З лютого 1947 року в НДР була заснована звукозаписна фірма «Eterna» – попередниця «Deutsche Schallplatten Berlin», що спеціалізується на виробництві класичної музики, політичних пісень, фолку, джазу й на деяких релігійних записах. І, нарешті, у НДР у 1971–1989 рр. діяв ще один сублейбл «Nova», який випускав виключно вінілові грамплатівки з музикою різних жанрів, у тому числі Blues, Jazz, Rock. Викли-

кають інтерес збірники *Auf Dem Wege Zu Dir* (1976), де поряд з іншими виконавцями записані такі «класики» раннього східнонімецького року, як THEO SCHUMANN COMBO, Thomas Natschinski Und SEINE GRUPPE і RAINER BLOß COMBO. Цікавий той факт, що на багатьох внутрішніх етикетках платівок сублейбла «Nova» зроблено написи тільки російською мовою: «Сторона 1 – Серия 6. Серия популярных танцевальных мелодий в исполнении артистов НДР, ЧССР и ПНР. Сторона 2 – Серия 6. Серия популярных танцевальных мелодий в исполнении артистов НДР, ПНР, СССР и Югославии». Усі інші реквізити зазначалися німецькою мовою. «Amiga» також широко використовувала на своїх етикетках пояснювальні написи російською мовою. З кінця 1970-х років виходили цікаві платівки під назвою Amiga Quartett, де в єдиному форматі LP публікувалося чотири виконавці, причому кожен з кількома піснями. Запис таких композицій розроблявся конструкторським відділом компанії, і для виготовлення платівки відводилося майже півроку. Наприкінці 1970-х років через зниження популярності національного фонографічного продукту в НДР знову був змінений вектор рекордингової політики. До 1980-х років західні артисти знову отримали ліцензії на звукозапис в Східній Німеччині. У 1980-ті роки «Amiga» досить багато видавала ліцензійних копій вінілових дисків західних рок-виконавців.

Первістками були видані фірмою «Amiga» в 1979 році за ліцензією диски PINK FLOYD *The Dark Side Of The Moon* (1973) і URIAH LEE *Innocent Victim* (1977). Усього до кінця 1970-х – початку 1980-х років нею офіційно було видано велику кількість ліцензійних продуктів. Переважно це були окремі платівки, іноді подвійні в простих кольорових обкладинках і зазвичай поставлялися в нейтральному внутрішньому конверті. Вставки або нестандартні розміри конвертів були траплялися рідко. Для видання ліцензійних дисків, як правило, виготовляли власні обкладинки, для яких часто черпали натхнення з оригінальних видань, але деколи їх змінювали з політичних міркувань. Це стосувалося музичних колективів, до яких входили колишні громадяни НДР, що покинули свою країну. Зокрема, так було з Herbert Gronemeyer, який залишив НДР у 1978 році.

З 1978 року до початку 1990-х років «Amiga» одночасно з виданням грамплатівок випускала музичну продукцію на компакт-касетах. Мабуть, мало хто пам'ятає, що ця фірма була однією з небагатьох у країнах соцтабору, яка випускала грамплатівки тривалістю звучання 50–60 хвилин. У 1988 році в НДР була заснована нагорода «Золота Аміга», яка вручалася один раз у два роки. Лауреатами даного призу були такі рок-гурти, як SILLY, CITY та деякі інші [8]. Наприкінці 1980-х років «Amiga» почала випускати платівки спільного виробництва при офіційній участі західних партнерів. Щодо подвійних альбомів і синглів, то ціни були фіксованими. Іноді через не дуже якісне оформлення платівки продавали за нижчою ціною.

З жовтня 1990 року НДР офіційно припинила існування і була об'єднана з ФРН. У цьому зв'язку практично відразу компанія була перейменована

на в «Deutsche Schallplatten GmbH» і під цим ім'ям функціонувала до кінця 1993 року. За цей проміжок часу компанія практично повністю постаралася перейти на випуск музичної продукції на нових носіях – компакт-дисках. Однак у 1994 році лейбл не пройшов ліцензування (!) і втратив права на подальший випуск музичної продукції в об'єднаній Німеччині [6]. Після падіння Берлінської стіни територія НДР стала лише однією з провінцій західного музичного ринку, і процвітаючи в умовах напівізоляції колективи виявилися викинутими на узбіччя. Об'єднання Німеччини в перші роки мало зворотний ефект щодо представників Ост-рок-сцени; східнонімецькі групи різко втрачали популярність, оскільки колишні соціалістичні меломани рвонули до західних рокерів. Разом з жаданою класикою року в Східну Німеччину хлинула хвиля ширвжитку, – за словами А. Гаєвського, – популярної англомовної музики, що на певний час витіснила місцеву. Але після проходження двох десятиліть німці почали згадувати своїх колишніх кумирів. Адже творчість таких команд, як PUHDYS, KARAT, STERN-COMBO MEISSEN та деяких інших, сприймається вже не як курйозний артефакт «соцтабору», а як невід'ємна частина культурної спадщини єдиної Європи [1].

За період з 1947-го по 1994 рік спадщина фірми «Amiga» складає більш як 30 000 найменувань фонограм. Як торгова марка для випуску записів періоду НДР «Amiga» все ще використовується. «Аміговськими» бестселерами можна назвати такі диски, як: 1. Frank Schöbel – Weihnachten In Familie (16 млн копій); 2. PUHDYS – Far From Home (15 млн копій); 3. KARAT – Der Blaue Planet (1 млн дисків). Сьогодні ці диски мають колекційний інтерес, оскільки невдовзі «Amiga» як компанія зберегла популярність, марка була продана фірмі «BMG Records» («Bertelsmann Music Group»), а в 2004 році вони стали частиною інтернаціонального концерну «Sony BMG», де й перебувають досі. Втім, найменування «Amiga» нині викликає не лише ностальгічні згадки, ім'я цього бренду як виробника звукозапису в НДР з успіхом використовується тепер у ФРН для перевидання таких східнонімецьких музикантів, як Veronika Fisher, KARAT, PANTA RHEI, SILLY, PANKOW й інших. На щастя, весь музичний архів, накопичений за довгі роки, не зник, що підтверджують періодичні перевидання і ціла серія коробочних збірників, яка була присвячена 60-річчю торговельної марки «Amiga», з архівним фонографічним матеріалом.

Викликають неабиякий інтерес серед колекціонерів, меломанів зі стажем та шанувальників «Ост-року» останні альбоми KARAT, особливо Weitergehen (2010), утім помітного попиту в загальному розумінні майже не мають. До речі, одними з останніх помітних релізів представників ост-рок-сцени сучасної Німеччини можна відзначити вельми добротні CD Alles Rot (2010) – гурту SILLY, а також CD Für Immer Jung ще одних ветеранів «соціалістичного періоду» – групи CITY, випущений лейблом «Ariola Germany» (2012). Якісним виявився один з останніх альбомів ще однієї екс-ендеєровської групи KARUSSELL – Loslassen (2011). Та й PUHDYS порадував своїх шанувальників лонгплеєм Abenteuer (2009), а також виданою за ним акустичним диском

Akustisch - Die Hits. У 2012 році побачив світ новий альбом PUHDYS – «Es War Schön». Особливо потрібно відзначити останній диск STERN-COMBO MEIßEN – Lebensuhr (2011), випущений на лейблі «Buschfunk». Цим же лейблом в 2011 році видано CD ще однієї східно-німецької групи PANKOW під назвою Neuer Tag In Pankow.

Зауважимо, що лейбл «Amiga» також мав західний сублейбл під назвою «Bellaphon», заснований у 1961 році Браніславом Жівановичем, штаб-квартира якого знаходилась у Франкфурті-на-Майні [7]. За іншими даними, «Bellaphon» був заснований 25 листопада 1963 року [8]. Саме завдяки цьому музична продукція виконавців з НДР та інших соціалістичних країн Східної Європи ставала доступною в Західній Європі. Так, зокрема, ним було випущено платівки з англломовними версіями альбомів угорців – групи OMEGA – The Hall Of Floaters In The Sky (1975), Time Robber (1976), Skyrover (1978) і Live At The Kistadion (1979), співачки Shusha Koncz – Morgenlicht (1984), югославської рок-групи SMAK – Dab In The Middle (1978) і деяких інших. Пізніше більшість з цих платівок «Bellaphon» перевидав на компакт-дисках.

Доступність музики в сучасних умовах розвитку нових інформаційних технологій набула парадоксального характеру. Сьогодні до спектра проблем у сфері музичного звукозапису та споживання аудіопродукції додалися правові проблеми відцифровки фонду аналогових аудіоматеріалів у вигляді колекційних вінілових платівок. Як відомо, в Інтернеті обмінюються мільйонами таких нелегальних аудіопродуктів. Безсумнівно, обмін музичними файлами через Інтернет без дозволу правовласника є порушенням авторських прав. Індустрії звукозапису необхідно вжити заходів, щоб музикою можна було обмінюватися через Інтернет законно. У цьому, безперечно, ключовий аспект усієї проблеми. Масові юридичні переслідування файлообмінних мереж тільки негативно позначаються на репутації лейблів, а системно проблему не вирішують. Тим не менше, компакт-диск давно втратив титул ексклюзивного носія звуку. Отож звукозаписні компанії знаходяться в активному пошуку нового оптимального рішення. Окремо відзначимо, що в більшості законодавчих актів багатьох країн відсутнє юридичне закріплення понять «*стара музична композиція*» та «*колекційний примірник фонограми*», що сьогодні також актуально, особливо у зв'язку з наявністю в Інтернет-мережі саме подібних специфічних сайтів з вузькою жанровою спрямованістю (у тому числі, бутлеги та оцифровані інші вінілові раритети 1950–70-х років).

Таким чином, викладений матеріал дозволяє дійти наступних висновків:

1. Торгова марка «Amiga» створена єдиною в НДР звукозаписуючою компанією «Deutsche Schallplatten Berlin» як рекорд-лейбл зі статусом юридичної особи для виробництва, розповсюдження і просування аудіозаписів, головними з яких були вінілові грамплатівки і компакт-касети. Разом з тим, по відношенню до «Deutsche Schallplatten Berlin» «Amiga» протягом усього періоду свого існування (1955–1994 рр., зі спадщиною понад 30 тисяч найменувань фонограм) перебувала в статусі дочірнього лейбла (сублейбла або саблейбла),

забезпечуючи діяльність на міжнародному ринку й деякі інші комерційні цілі. Торгова марка «Amiga» юридично «пережила» як власну «батьківську» компанію «Deutsche Schallplatten Berlin» та її правонаступника «Deutsche Schallplatten GmbH» на два роки, так і країну (НДР), де була створена на п'ять років.

2. Значна частина «аміговського» каталогу перевидається на компакт-дисках іншими німецькими лейблами. Причому видавці, мабуть з маркетингових міркувань, іноді вказували і досі вказують традиційну марку «Amiga» як відомий бренд, що підтверджує нашу гіпотезу з приводу того, що комунікаційна складова і філофонічна цінність у контрафактної аудіопродукції значно вищі, ніж у ліцензійних фоновидань. Це можна пояснити тим, що контрафактні копії раритетів викликають у філофонічному середовищі значно більший інтерес, ніж офіційні перевидання «номерних» релізів. Отже, на прикладі розгляду розвитку східнонімецьких рекордингових інституцій виведено кореляцію: *у ліцензійних копій музичного аудіопродукту підвищується рівень легальності, але водночас пропорційно зменшується філофонічний інтерес у колекціонерів.*

3. На сьогодні перспективним є завдання щодо впровадження ефективної системи протидії контрафактному звукозапису правовими засобами з одночасним розвитком соціально-комунікаційних засад використання унікального фонографічного фонду (історичної спадщини). За цих умов пропонуємо ввести в сучасну інформаційно-правову термінологію дефініцію *фонографічного архівного мережевого продукту* як електронного ресурсу особливого типу (Інтернет-сторінки, спеціалізований сайт, блог тощо), що містить раритетний фонд у сфері грамзапису і звукозапису (рекординговий контент), предметом якого є збереження в цифровому вигляді ремастерінгового пакета і соціальне ознайомлення з архівною інформацією, як правило, зареєстрованими Інтернет-користувачами при дотриманні всіма учасниками, які є суб'єктами даних правовідносин авторського права і суміжних прав на фонографічний твір, без комерційних і рекламних цілей.

1. Гаевский А. Под обломками Берлинской стены: Восточногерманский рок. Ч. 1 (PUHDYS, KLAUS RENFT COMBO, KARRUSSEL, PANTA RHEI, KARAT) / А. Гаевский // InRock. – 2010. – №2 (41). – С. 14–16. 2. Гаевский А.Ю. Рок Восточной Европы: Энциклопед. справ. – Вып. 1. / А.Ю. Гаевский – М.: Изд-во ИП Галин А.В., 2009. – 432 с. 3. Ухов Д. Импортные пластинки / Д. Ухов // Мелодия. – 1988. – №4. – С. 54–55. 4. Amiga // Discogs / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.discogs.com/label/Amiga. 5. Amiga / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ddr-wissen.de/wiki/ddr.pl?Amiga. 6. Amiga (Plattenlabel) // Wikipedia / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://de.wikipedia.org/wiki/Amiga_\(Plattenlabel\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Amiga_(Plattenlabel)). 7. Bellaphon Records // Wikipedia / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Bellaphon_Records. 8. Bellaphon // Discogs / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.discogs.com/label/Bellaphon. 9. VEB Deutsche Schallplatten Berlin // Wikipedia / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://de.wikipedia.org/wiki/VEB_Deutsche_Schallplatten_Berlin. 10. Rauhut M. Amiga. Die Diskographie aller Rock- und Pop-Produktionen 1964–1999 / Birgit und Michael Rauhut. – Berlin: Schwarzkopf & Schwarzkopf, 1999. – 575 p. 11. State Labels of Central Europe (1960-1990) // Europopmusic / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.europopmusic.eu/Newsletters/Features/State_labels.html.

ИНСТИТУТ МУЗЫКАЛЬНОЙ ЗВУКОЗАПИСИ В СИСТЕМЕ СОЦИАЛЬНЫХ КОММУНИКАЦИЙ: ИНФОРМАЦИОННЫЙ АНАЛИЗ ВОСТОЧНОГЕРМАНСКОГО ОПЫТА

Автором проведен анализ становления и развития рекординговой системы Германской Демократической Республики. Описаны существенные особенности организации рекорд-лейбла «Amiga». Особое место в авторском подходе отведено систематизации информации по истории грамзаписи восточногерманской рок-музыки во времена социализма. Убедительно показано, что социальному взаимодействию в сфере музыкальной звукозаписи присуща особая информационно-коммуникативная природа.

INSTITUTE OF MUSICAL RECORD IN THE SYSTEM OF SOCIAL COMMUNICATION: AN INFORMATIONAL ANALYSIS OF THE EAST GERMAN EXPERIENCE

The author analyzes the formation and development of the German Democratic Republic. Describes the essential features of the organization record label «Amiga». A special place is given to the author's approach, systematic recording of information on the history of the East German rock music during socialism. Convincingly shows that social interaction in the music recording has a special information-communicative nature.

Стаття надійшла 06.05.2013

**ВАЖЛИВІ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ
ТА МОЖЛИВІ НАПРЯМИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ**

УДК 330.14:330.15

Л.А. Швайка

Українська академія друкарства

**ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: ОНОВЛЕННЯ ПАРАДИГМИ
ТА УСУНЕННЯ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ**

*Щоб знайти новий шлях,
слід зійти зі старої дороги.*

Розглянуто й обґрунтовано необхідність оновлення парадигми економічного розвитку національної економіки в контексті світових глобалізаційних процесів, розкрито ряд суперечностей та визначено пріоритети в забезпеченні сталого розвитку держави.

Економічний розвиток, оновлення парадигми, національна економіка, сталий розвиток держави

У 1970–1980 рр. і на рубежі ХХ–ХХІ ст. з'явилися праці західних учених, в яких автори прагнули доказати необхідність формування нової парадигми розвитку економіки. Однак ці пошуки в більшій мірі стосувалися суспільно-історичного розвитку і лише частково торкалися економічних аспектів. Світова економічна криза 2008–2009 рр. і сучасні складні та багато в чому невизначені процеси спричинили підвищений інтерес учених до проблеми соціально-економічного розвитку світової та національних економік.

Розвиток як результат взаємодії технічних та економічних чинників сьогодні розглядається як дуже спрощене тлумачення, яке не відображає зростаючу самодостатність людини, можливості реалізації її креативного потенціалу. Окрім того, усе виразнішими стають обмеження потенціалу розвитку і відповідно економічного зростання. Боротьба за прибуток доходить до того, що руйнується навіть середовище, яке надає людям життєвий простір. Економічні форми життєдіяльності суспільства вступили в глибоку суперечність з екологічними і соціальними складовими. Йдеться про ситуацію, яка виникає в трикутнику «розвиток → виживання → катастрофа». Ця проблема настільки актуальна, що стала центральною на Всесвітньому економічному форумі в Давосі (січень 2012 р.), що проходив під гаслом «Велика трансформація: формування нової моделі розвитку» і впродовж чотирьох десятиріч орієнтує людство на забезпечення сталого розвитку. Серед його пріоритетів